

27. De sju bogserarna

Av de 18 amerikanska 74 fots bogserbåtar som köptes 1946 finns fortfarande sju kvar i Finland, Tolvan medräknad.

Ingen av båtarna används som bogserbåt mera. Flera av ägarna kämpar ekonomiskt med under-

hållet av båtarna, som är svåra att använda kommersiellt. Här kommer de sorterade enligt sina ursprungliga ST-nummer:

MERIKARHU, EX ST-79, No 13, DR-13.

Ägs av staden Fredrikshamn, men hålls i skick och används av understödsföreningen Merikarhun perinneyhdistys. Funktionsdugligt museifartyg, registrerat som traditionsfartyg.

Staten sålde DR-13 till F W Hollmings varv i Raumo 1951. Varvet byggde om båten, gav den en längre och isbrytande stäv och ett mera användbart bogserkroksarrangemang. Varvet sålde fartyget vidare till Fredrikshamns stad. Fram till 1988 användes Merikarhu aktivt av staden som hamnbogserare.

Under den tiden kapsejsade båten en gång i hamnen, utan förlust av människoliv. Efter bärgningen förbättrade man stabiliteten bland annat genom att skära bort en del av överbyggnaden – kaptenens hytt. Maskineriet är det ursprungliga med omkastbar motor och fast propeller.

Aktiva inom traditionsföreningen som underhåller fartyget samlas varje vecka. Fartyget gör varje sommar flera charterturer, bland annat till Kotka havsdagar.

Merikarhu har ingen manöverplats akteröver på överbyggnaden, istället en ovanpå kommandobryggan. Till skillnad från Tolvan finns en konventionell maskintelegraf från bryggan till maskinrummet. Den ursprungliga maskinen är kvar i det mycket prydliga maskinrummet, som liksom på de andra ST-båtarna sträcker sig från boten till överbyggnadens tak.

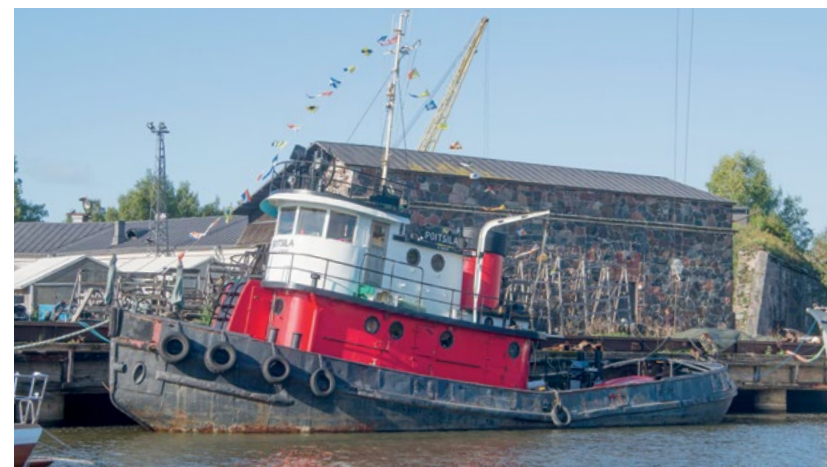
POITSILA, EX ST-90, NRO 17, DR-17, POITSILA, NINA H, OCH PARTNER.

Av de STbåtar som finns i Finland mest lik Tolvan och den ursprungliga formen, se bilderna ovan.

Fanns sommaren 2023 på Sveaborg i Helsingfors. Ägare **Tom Korttila**, som är sonson till båtens första privata ägare **Reijo Korttila** (bolaget Korttila & kumppanit). Tom köpte 2006 tillbaka båten "av nostalgiska skäl".

Poitsila har liksom Tolvan kvar sin ursprungliga stävform ovan vatten. Men dess överbyggnad är förkortad för att placera om bogserkroken. Framför allt påverkas utseendet av att akterdäcket och relingen har höjts för att förbättra sjövärdigheten. Det ger skrovet ett "knäckt" utseende, men det är alltså inte frågan om spåret av den minexplosion som DR-17 råkade ut för, berättar Korttila.¹

Ombyggnaden av skrovet gjordes efter att bolagets andra bogserbåt *Merikari*, som var ett systerfartyg (ST-481) kantrade och sjönk under en bogsering i Helsingfors hamn i april 1962. Det var redan andra haveriet för den båten, denna gång utan personskador, men ägaren

hajade ändå till och ville undvika en upprepning med Poitsila.

Poitsila blev åtminstone visuellt bekant för hela folket under 1970-talet då båten förekom på en cigarettreklam, bogserande ett fraktfartyg.

Poitsila har kvar sin ursprungliga maskin och hör till traditionsfartygsregistret.

¹ Intervju med Tom Korttila 14.9.2023. DR-17 gick på en mina 1948, reparationerna krävde bl a att huvudmaskinen lyftes ur och motorbädden gjordes om. Offerten 14.12.1948 från Linnan Telakka i Åbo gick på 3,7 miljoner mark. FFmin Hbb:2 Laivoja koskevat selvitykset .

Alpo vid sin kajplats i Uleåborg 2023, och till höger på ingång till Åbo på väg mot Normandie 2024. Alpos utförande liknar mest Merikarhu, båtarne är ombyggda vid samma tid på samma varv i Raumo.

Aktivistföreningen Merikaupunki r y:s ordförande och Alpos befälhavare Teppo Niiranen rattar Alpo ner till Normandie 2024.

ALPO, EX ST-335, No 18, DR-18.

Ägs av Toppilan Möljä Oy, ett rederi med fyra delägare från Uleåborgstrakten, och underhålls med frivilligkrafter från föreningen Toppilan Pukseeri ry.

Entusiaster körde fartyget år 2004 till Normandie till minnet av landstigningen år 1944. Efter den resan publicerades också boken *Pienet hinaajat Suomessa*, som ger en utmärkt översikt av både det amerikanska bogserarprogrammet och fartygens senare användning i Finland. Andra hälften av boken ägnas reseberättelsen.

Alpos redare och aktivister som gav sig av på en ny resa till Normandie 2024 menade att båten varit med om landstigningen 1944 från första dagen. Uppgiften finns inte boken *Pienet hinaajat* eller andra offentligt tillgängliga källor, och loggböckerna är inte bevarade. Sannolikt är att den använts i senare operationer i Normandie sommaren 1944.

I Finland användes båten först som minröjaren DR-18. Staten sålde den 1951 till F W Hollmings varv, som byggde om den framför allt genom att ge den en längre, isbrytande stäv (på samma sätt som Merikarhu, se ovan), och sedan sälja den vidare till Uleåborgs stad som 1952

tog den i bruk som hamnbogserare. Den fick namn efter stadsdirektören **Alpo Autio**.

Staden använde Alpo i 40 år. Sedan låg den upplagd i några år tills det nybildade rederiet köpte den 1999. Rederiets avsikt är att samla ytterligare några fartyg invid varann till ett attraktivt besöksmål vid kajen i Uleåborg.

Alpo var vintern 2022-2023 upptagen på Alholmens slip i Jakobstad för grundlig översyn och ansiktslyftning.

Normandia och Famnen (nedan) byggdes av försvarsmakten om så att också sjövärdigheten och fribordet akteröver märkbart förbättrades. De fick också bredare kommandobryggor, Normandie rentav en påfallande bred, vilket syns bra till höger där båten ännu ligger som Marina II vid Pargas sjöräddningscenter 1995.

NORMANDIA, EX ST-342, No 7, DR-7, PIRTISAARI, AURA, MARINA II.

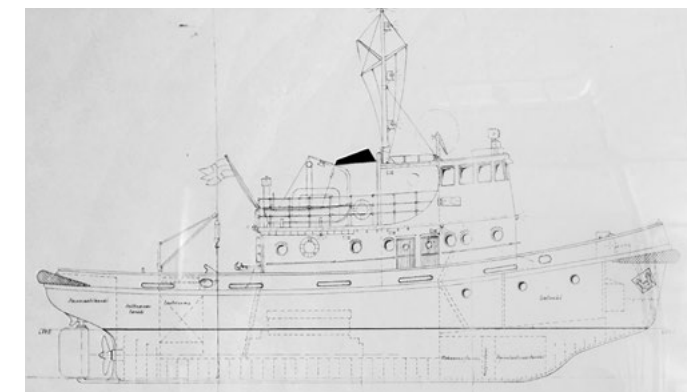
Ligger som nöjesbåt i Putikko nära Nyslott, fungerar som ägaren **Jarmo Ikäheimons** familjs bostad. Båten användes av försvarsmakten också efter tiden som minröjare som förbindelse- och stabsbåt.

Ombyggd åtminstone 1957, då den fick en bredare kommandobrygga och förbättrad skrovform.

Under sitt civila liv var båten med om starten av företaget Meriaura (specialtransporter) och fungerade en kort tid som Greenpeacefartyg. Som *Marina II* användes fartyget av sjöräddningscentret i Pargas.

Ikäheimonen köpte fartyget 2010 i Åbo och lät köra det via Saima kanal till insjöarna, en resa som enligt hans beskrivning var stormig liksom Tolvans färd på

samma rutt 1987. Båtens maskin är ursprunglig och i gott skick, fartyget används för nöjes- och charterfärder på sjöarna varje sommar.

FAMNEN, ES ST-343, No 2, DR-2, PYHTÄÄ, PYHÄRANTA.

Den minst igenkännliga av de tidigare bogserbåtarna p g a att överbyggnaden har byggts om avsevärt för att anpassa den för nöjestråfik. Gör charterturer från Åbo. Ombyggd för försvaret 1947 enligt samma ritningar som Normandie ovan. Den enda av ST-bogserbåtarna som också har en utbytt huvudmaskin. Oklart om båten användes vid Normandie 1944, enligt loggboken från ST-480 jobbade fartygen i par vid Portsmouth i januari 1945.

